UCHWAŁA NR XLIV/291/21
RADY MIEJSKIEJ W NOWOGRODŹCU

z dnia 30 listopada 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Miejska w Nowogrodźcu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowogrodźca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Łukasz Konrad Izydorczyk

Załącznik do Uchwały Nr XLIV/291/21
Rady Miejskiej w Nowogrodźcu
z dnia 30 listopada 2021 r.

GMINNY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

GMINY NOWOGRODZIEC

NA LATA 2021-2025

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE 3

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ 3

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE 3

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU 4

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU 5

5. ADRESACI PROGRAMU 6

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE 6

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY 8

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH 9

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE 10

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY 22

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE 33

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY 36

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM 36

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM 42

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ 46

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM 49

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH 50

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE 53

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE 56

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU 56

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA 58

IV REALIZACJA PROGRAMU 67

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY 67

2. MONITORING I EWALUACJA 67

3. FINANSOWANIE 68

SPIS TABEL I WYKRESÓW _____ 69

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia".

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2020 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 85 575 osób (w tym 62 866 to kobiety, 11 787 to dzieci i młodzież do 18. roku życia, a 10 922 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2020 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty" za rok 2020

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty"	72 601 (w tym 59 701 wszczynających procedurę i 12 900 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	85 575

liczba ofiar – kobiet	62 866
liczba ofiar – mężczyzn	10 922
liczba ofiar – małoletnich	11 787
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 228
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 677
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	66 198
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	353
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	39 798
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 986
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	37 781
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	31
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	288

Źródło: http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html

Należy zaznaczyć, że w 2012 r. **zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową**, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty" wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że **przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie".

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania

przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. z 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (M.P. 2021 poz. 235);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogrodziec na lata 2021-2026.

5. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Nowogrodziec na lata 2021-2025 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 56 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 6 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 96 ankiet skierowanych do uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 78% stanowiły kobiety, a 40% mężczyźni, natomiast 2% badanych nie zdeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (25%) i 36-45 lat (23%) oraz grupy osób w wieku powyżej 65 lat (21%) i w wieku 56-65 lat (20%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 26-35 lat (11%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

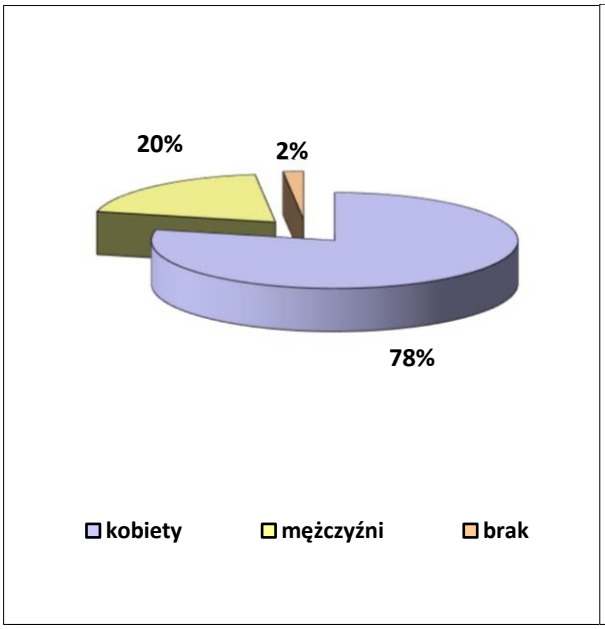

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

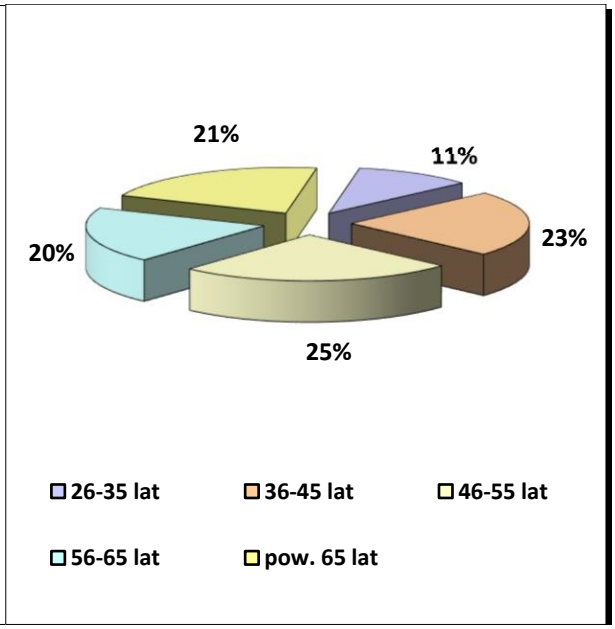

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (54%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 2 do 63 lat (39%), zaś 7% badanych nie określiło czasu przebywania na terenie gminy. Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (55%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (21%), podstawowym (11%) oraz zasadniczym zawodowym (9%), natomiast 4% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 96 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 63% stanowiły kobiety, 36% mężczyźni, zaś 1% ankietowanych nie zdeklarował swojej przynależności płciowej. Uczniowie w wieku 11-12 lat stanowili 15% tej próby, 61% respondentów stanowili uczniowie w wieku 13-14 lat, a 23% osób było w wieku lat 15, zaś 1% ankietowanych nie określił swojego wieku. Ogół badanych stanowili uczniowie ze szkół podstawowych.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Nowogrodziec jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie bolesławieckim, w województwie dolnośląskim. Siedzibą gminy jest miasto Nowogrodziec. Powierzchnia gminy wynosi 176,3 km² (w tym 16,2 km² przypada na miasto). W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem miasto Nowogrodziec oraz 12 miejscowości o charakterze wiejskim: Czerna, Gierałtów, Godzieszów, Gościszów, Kierżno, Milików, Nowa Wieś, Parzyce, Wykroty, Zabłocie, Zagajnik, Zebrzydowa.

Gmina ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 64% powierzchni gminy, lasy stanowią blisko 28% jej terenu. W produkcji rolniczej przeważa uprawa zbóż i roślin okopowych (ziemniaków). Plony uzyskiwane w gminie kształtują się na poziomie zapewniającym jej samozaopatrzenie w zakresie podstawowych zbóż i ziemniaków. Z kolei w dziedzinie warzywnictwa i sadownictwa gmina Nowogrodziec należy do ważniejszych producentów w regionie.

Z końcem 2020 r. gmina liczyła ogółem 14 918 mieszkańców, w tym 7 523 kobiety, które stanowiły 50,43% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 85 osób na 1 km^2. Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców ogółem	15 053	14 990	14 918
w tym kobiet	7 583	7 566	7 523

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020

liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 004	2 974	2 982
liczba osób w wieku produkcyjnym	9 714	9 607	9 469
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 335	2 409	2 467

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowało 12 placówek systemu oświaty (1 przedszkole, 5 oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz 6 szkół podstawowych).

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Nowogrodźcu, w tym Centrum Kultury i Sztuki Muza oraz Biblioteki Miejskiej, które zajmują się upowszechnianiem kultury i sportu, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Nowogrodźcu, w skład którego wchodzą: Przychodnia Gminna w Nowogrodźcu, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Zebrzydowej, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wykrotach, Punkt Lekarski w Gierałtowie, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Zakład Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Dział Rehabilitacji. W gminie działają 4 apteki.

W latach 2018-2020 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 2,21%, 2,44% i 3,61%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 3,8%, 3,8%, i 5,5%.

Na koniec 2020 r. w gminie było zarejestrowanych 1 271 podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym, w tym 1 070 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa, handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw, a także przetwórstwa przemysłowego.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotykających mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinach zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Nowogrodziec. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2018-2020 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Miejski	ul. Rynek 1, 59-730 Nowogrodziec
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. A. Asnyka 53, 59-730 Nowogrodziec
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, Narkomanii oraz Przemocy w Rodzinie (otwarty do marca 2020 r.)	
6.	Klub Abstynenta	
7.	Grupa AA „Czujność”	
8.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowogrodźcu	ul. A. Asnyka 55, 59-730 Nowogrodziec
9.	Komisariat Policji	ul. Szkolna 2, 59-730 Nowogrodziec

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Urząd Miejski w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec w latach 2018-2020.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł

	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	266 288,95	275 523,65	319 610,57

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020 systematycznie rosły (z 266 288,95 zł w 2018 r. do 319 610,57 zł w 2020 r.).

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	175 280,86	163 924,40	270 639,00
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	5 311,78	11 979,49	7 942,51
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	**180 592,64**	**175 903,89**	**278 581,51**

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie ulegały wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu. Największe kwoty w latach 2018-2020 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii. W analizowanym okresie nie przeznaczano odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – były one zawarte w środkach na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Tabela 8. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	9	9	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowogrodźcu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 6 osobami dotkniętymi przemocą w 2018 r. i z 24 osobami w 2020 r. W analizowanym okresie GKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko żadnemu ze sprawców przemocy w rodzinie. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	6	b.d.	24
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowogrodźcu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowogrodziec przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2018-2020 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 182 rozmowy motywujące oraz skierowali do sądu 30 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	64	61	57
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	8	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowogrodźcu.

Przewodniczący Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczył też w posiedzeniach Sądu w sprawach skierowanych przez Komisję dotyczących

osób wybitnie uciążliwych dla środowiska, dewastujących otrzymane mieszkanie i zakłócających porządek publiczny.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Praca GKRPA w 2020 r. była wyjątkowo trudna z powodu występującej pandemii oraz związanych z nią restrykcji, sprawiających okresową potrzebę odłożenia w czasie osobistych kontaktów z osobami uzależnionymi. Wówczas nawiązywano telefoniczny kontakt i motywowano do podejmowania leczenia odwykowego. Informowano o prowadzonych działaniach terapeutycznych oraz konsekwencjach szkodliwego nadużywania alkoholu.

Ponadto do 1.03.2020 r. w Nowogrodźcu działał Punkt Konsultacyjny dla wszystkich osób potrzebujących wsparcia w kryzysie (punkt konsultacyjno-interwencyjny, punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie). Otwarty był we czwartki w godzinach 14-17. Celem jego działalności było diagnozowanie problemów klienta w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaplanowanie pomocy i udzielanie wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. Działalność Punktu Konsultacyjnego nastawiona była w dużej mierze na niwelowanie skali zjawiska przemocy i agresji, przeciwdziałanie uzależnieniom, pomaganie osobom dorosłym i dzieciom w przezwyciężaniu trudności życiowych. Punkt zajmował się poradnictwem, w szczególności:

- motywowaniem osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia niezbędnego leczenia specjalistycznego,
- udzielaniem wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznawaniem zjawiska przemocy domowej, udzielaniem stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,

- inicjowaniem interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzeniem aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W gminie działa też Klub Abstynenta, którego członkowie mają spotkania w poniedziałki od 15.30 do 19.00, i Grupa AA „Czujność", której spotkania odbywają się w piątki od 17.30 do 19.00.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzą zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła przemoc.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowogrodźcu w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowogrodziec w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	**11**	**11**	**11**
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	3
liczba spotkań grup roboczych ZI	550	203	64
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	**49**	**59**	**45**
w tym sporządzonych przez Policję	47	58	42
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	2	1	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	39	42	29
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	19	18	15
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec.

Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w gminie przez w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba sprawców przemocy domowej oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	0	0	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec.

W 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec liczył 11 członków. W ciągu tego roku odbyły się 3 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 64 spotkania grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 45 procedur „Niebieskich Kart” wśród rodzin z gminy, w tym 42 zostały sporządzone przez Policję, a 2 przez pracowników socjalnych. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką pedagoga szkolnego. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia ofiarom przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny, ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu** będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2020 r. MGOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 3 osoby w kadrze kierowniczej, 6 pracowników socjalnych oraz 16 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2018-2020, zmniejszała się z roku na rok (z 494 w 2018 r. do 463 w 2020 r.). Podobnie malała liczba osób w rodzinach objętych pomocą MGOPS-u w tym okresie (z 816 w 2018 r. do 721 w 2020 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u w latach 2018-2020

liczba beneficjentów	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	494	471	463
liczba osób w rodzinach	816	727	721

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba osób w rodzinach, którym w latach 2018-2020 decyzją administracyjną udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu, ulegała wahaniom i wynosiła odpowiednio: 22, 28 i 21 osób, zaś z powodu narkomanii: 2, 4 i 2 osoby. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną osobom z powodu przemocy, to w 2018 r. były to 2 osoby, natomiast w 2020 r. była to 1 osoba. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020

rok	liczba osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie		liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania
2018	2	22 alkoholizm 2 narkomania	2	14 alkoholizm 2 narkomania	7	37 alkoholizm 3 narkomania
2019	0	28 alkoholizm 4 narkomania	0	19 alkoholizm 4 narkomania	0	49 alkoholizm 7 narkomania
2020	1	21 alkoholizm 2 narkomania	1	18 alkoholizm 2 narkomania	3	30 alkoholizm 2 narkomania

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu.

Warto dodać, że w 2020 r. w celu właściwego wypełniania powierzonych obowiązków pracownicy socjalni uzupełniali swoją wiedzę poprzez systematyczne uczestnictwo w szkoleniach o tematyce przemocy i postępowania z ofiarami przemocy. Jednym z nich było szkolenie pod nazwą „Skuteczna realizacja procedury NK oraz kontakt z osobą pokrzywdzoną i stosującą przemoc" oraz w ogólnopolskiej konferencji on-line na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Rodzina w centrum uwagi".

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydliwym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności,

które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Nowogrodziec mają zapewnioną opiekę w 3 Samodzielnych Publicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły i przedszkole na terenie gminy. W ramach zajęć opiekuńczych organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówki zapewniają także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne i rewalidacyjne. Dane dotyczące udzielanego wsparcia zestawiono w tabelach poniżej.

Tabela 15. Wsparcie uczniów i dzieci w Szkole Podstawowej im. Jana Pawia II w Gościszowie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki		**liczba dzieci/uczniów**	**liczba nauczycieli**
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawia II w Gościszowie		uczniów – 128 dzieci – 23	1
rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**		**liczba dzieci objętych wsparciem**
opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	świetlica szkolna – 1		25 osób
	koło taneczne – 1 grupa		38 osób
	koła językowe – 4 grupy		32 osoby
	koło matematyczne – 1 grupa		20 osób
	koło Mali Gościszowianie – 1 grupa		14 osób

specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia socjoterapeutyczne – 4 grupy	7 osób
	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 7 grup	20 osób
	zajęcia logopedyczne – 7 grup	24 osoby

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 16. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej im. Górników Surowców Mineralnych w Czernej w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki		**liczba uczniów**	**liczba nauczycieli**
Szkoła Podstawowa im. Górników Surowców Mineralnych w Czernej		119	32
rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**		**liczba dzieci objętych wsparciem**
opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	koło plastyczne		12 osób
	koło przyrodnicze		14 osób
	polonistyczne		14 osób
	matematyczne		15 osób
	zajęcia sportowe		12 osób
	świetlica		25 osób
specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne		14 osób
	zajęcia logopedyczne		22 osoby
	zajęcia wspierające rozwój ucznia		28 osób
	zajęcia socjoterapeutyczne		3 osoby
	zajęcia wyrównawcze		4 osoby
pracy podwórkowej, realizujące działania animacyjne i socjoterapeutyczne	zajęcia rewalidacyjne		5 osób

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 17. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej w Wykrotach w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki		**liczba uczniów**	**liczba nauczycieli**
Szkoła Podstawowa w Wykrotach		164	26
rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**		**liczba dzieci objętych wsparciem**

opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	świetlica szkolna	43 osoby
	koło sztuki	22 osoby
	koło przyrodnicze	5 osób
	warsztaty przyrodnicze	6 osób
	koło logicznego myślenia	35 osób
	koło Caritas	7 osób
	koło wędkarskie	5 osób
	SKS	16 osób
	koło polonistyczne	6 osób
	zajęcia kreatywne	17 osób
	koło matematyczne	7 osób
specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia logopedyczne	35 osób
	zajęcia socjoterapeutyczne	3 osoby
	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	41 osób

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 18. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej w Gierałtowie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	**liczba uczniów**	**liczba nauczycieli**
Szkoła Podstawowa w Gierałtowie	110	17

rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**	**liczba dzieci objętych wsparciem**
opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	świetlica	b.d.
	koło przyrodnicze	b.d.
	koło matematyczne	b.d.
	koło polonistyczne	b.d.
	koło informatyczne	b.d.
	koło turystyczne	b.d.
	koło języka niemieckiego	b.d.
specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	3 osoby
	zajęcia logopedyczne	12 osób
	zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z j. polskiego	8 osób
pracy podwórkowej, realizujące działania animacyjne i socjoterapeutyczne	SKS	16 osób

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 19. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Nowej Wsi w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki		liczba uczniów	liczba nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego w Nowej Wsi		159	26
rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**		**liczba dzieci objętych wsparciem**
opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	świetlica		47 osób
	koła zainteresowań		52 osoby
specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia logopedyczne		22 osoby
	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne		14 osób

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Tabela 20. Wsparcie dzieci w Przedszkolu Publicznym w Nowogrodźcu w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki		liczba dzieci	liczba opiekunów
Przedszkole Publiczne w Nowogrodźcu		357	34
rodzaj wsparcia	**rodzaj zajęć**		**liczba dzieci objętych wsparciem**
specjalistyczne, organizujące zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne	zajęcia rewalidacyjne (terapeutyczne)		5 dzieci
	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne		11 dzieci
	zajęcia logopedyczne		100 dzieci

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

Wśród uczniów szkół w gminie prowadzono liczne działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy, m.in.: realizowano zajęcia w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, realizując: pedagogizację rodziców, zasady dobrej komunikacji, prawidłowych relacji rówieśników, umożliwiano konsultacje indywidualne z wychowawcami klas, diagnozowano środowiska rodzinne, przeprowadzano ankiety, informowano rodziców, u których zaobserwowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, gdzie i w jaki sposób korzystać ze wsparcia specjalistycznego czy pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, zwracana była szczególna uwaga na słowa, które ranią. Prowadzone były zajęcia ze służbami mundurowymi, m.in. policją, strażą miejską, w czasie

których mówiło się o przemocy, agresywnym zachowaniu i konieczności szukania pomocy oraz instytucjach tej pomocy udzielających. Były podawane numery telefonów do instytucji pomocowych. Ponadto prowadzone były m.in. takie działania, jak:

- zajęcia lekcyjne i warsztatowe „Znam swoje prawa", „Moja Rodzina", „Jestem Bezpieczny",
- szkolenia on-line dla nauczycieli, psychologów, pedagogów na temat „Przemoc w rodzinie",
- pogadanki dla rodziców na temat reagowania na przemoc i panowania nad agresją,
- kolportaż materiałów edukacyjnych w formie ulotek, broszur i plakatów – „Okaż zrozumienie", „Przemoc w domu. Jak zmienić swoją sytuację", „Jest mi lżej...", „Zgłoś się do lekarza po zaświadczenie", „Przemoc rujnuje", Przemoc – jak ją rozpoznać", „Obserwujesz przemoc – zadziałaj!", „Wzory spożycia alkoholu. Picie szkodliwe i uzależnienie".

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlice wiejskie, a także Gminny Szkolny Związek Sportowy w Nowogrodźcu.

Tabela 21. Wsparcie Gminnego Szkolnego Związku Sportowego w Nowogrodźcu w 2020 roku

nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	liczba osób z gminy objętych wsparciem
Gminny Szkolny Związek Sportowy ul. Sienkiewicza 7, 59-730 Nowogrodziec	Stowarzyszenie kultury fizycznej – działalność w zakresie: - wychowawczym i sportowym, - kształtowania i promocji zdrowego trybu życia, - zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży, - zapobiegania uzależnieniom od narkotyków, alkoholu, papierosów u dzieci i młodzieży, - rozwijania pozytywnych postaw społecznych i przeciwdziałanie agresji, - działalność na rzecz integracji społecznej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	ok. 100 dzieci i młodzieży

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Nowogrodziec objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Plac Piłsudskiego 2, 59-700 Bolesławiec
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Tyrankiewiczów 11, 59-700 Bolesławiec
4.	Komenda Powiatowa Policji w Bolesławcu	ul. Zygmunta Augusta 20, 59-700 Bolesławiec
5.	Sąd Rejonowy w Bolesławcu	ul. Sądowa 1, 59-700 Bolesławiec
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	
7.	Prokuratura Rejonowa w Bolesławcu	ul. Bolesława Chrobrego 5, 59-700 Bolesławiec
8.	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Al. Tysiąclecia 30, 59-700 Bolesławiec
9.	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej	ul. Armii Krajowej 12, 59-700 Bolesławiec

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu i opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Komisariat Policji w Nowogrodźcu.**

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Nowogrodźcu, w latach 2018-2020 na terenie gminy Nowogrodziec stwierdzono ogółem: 400 przestępstw w 2018 r., 459 przestępstw w 2019 r. i 369 przestępstw w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 2 przypadki w 2018 r. i 2 przypadki w 2019 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
stwierdzono ogółem przestępstw:	**400**	**459**	**369**
w tym popełnionych przez nieletnich:	2	2	0

w tym według poszczególnych kategorii:	2018	2019	2020
przeciwko życiu i zdrowiu	4	8	7
przeciwko wolności	19	30	19
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	48	66	51
przeciwko mieniu	231	255	201
przeciwko rodzinie i opiece	46	39	27
przeciwko wiarygodności dokumentów	12	4	4
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	1	2	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	12	33	27

Dane Komisariatu Policji w Nowogrodźcu.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (201 przypadków, o 54 mniej w porównaniu z 2019 r.), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (51 przypadków, o 15 mniej w porównaniu z 2019 r.) i przeciwko rodzinie i opiece (27 przypadków, o 12 mniej w porównaniu z 2019 r.) oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (27 przypadków, o 6 mniej w porównaniu z 2019 r.).

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan

bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;

- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskich Kart" i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Nowogrodźcu odnoszących się do mieszkańców gminy Nowogrodziec wynika, że w 2020 r. na terenie gminy sporządzono 37 formularzy „Niebieska Karta". Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn i nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, w większości pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba stwierdzonych faktów przemocy	**12**	**14**	**9**
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty" – sporządzonych formularzy	47	50	37
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	**54**	**59**	**41**
w tym kobiety (do 65. roku życia)	41	42	31
w tym mężczyźni (do 65. roku życia)	5	9	4
w tym nieletni	2	6	4
w tym osoby starsze (pow. 66. roku życia)	6	2	2
liczba sprawców przemocy w rodzinie	**47**	**50**	**37**
w tym kobiety	3	4	1
w tym mężczyźni	44	45	36
w tym nieletni	–	1	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	**20**	**27**	**15**
w tym kobiety	–	–	–
w tym mężczyźni	20	27	15
w tym nieletni	–	–	–

Dane Komisariatu Policji w Nowogrodźcu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Nowogrodziec rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Bolesławcu.**

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Bolesławcu. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2020 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Bolesławcu prowadził 127 dozorów orzeczonych wobec 99 mieszkańców gminy oraz 21 nadzorów wobec 28 osób.

Poniższe tabele przedstawiają dozory i nadzory kuratorskie prowadzone przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bolesławcu wobec mieszkańców gminy Nowogrodziec w latach 2018-2020:

Tabela 25. Dozory prowadzone w gminie w latach 2018-2020

2018		**2019**		**2020**	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
94	74	121	95	127	99
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
6	6	9	9	9	9
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
14	13	12	11	11	10

warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
2	2	1	1	2	2
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
10	10	18	18	10	10
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
62	43	81	56	95	68

Dane Sądu Rejonowego w Bolesławcu.

Tabela 26. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
18	20	30	41	21	28
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
12	14	22	33	18	25
spraw nieletnich					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
6		8		3	
nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
3		7		2	

nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji		
liczba spraw	liczba spraw	liczba spraw
4	3	1

Dane Sądu Rejonowego w Bolesławcu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart", doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna. W analizowanym okresie ze wsparcia oferowanego przez PCPR korzystali także mieszkańcy gminy Nowogrodziec:

- liczba mieszkańców gminy dotkniętych przemocą w rodzinie, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodkach interwencji kryzysowej – 2018 r. – 2 osoby,
- liczba mieszkańców gminy uczestniczących w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – 2018 r. – 1 osoba, 2019 r. – 2 osoby,
- liczba mieszkańców gminy uczestniczących w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – 2019 r. – 3 osoby (Program korekcyjno-edukacyjny adresowany był do pełnoletnich mężczyzn stosujących przemoc wobec partnerek. Kandydaci do udziału w Programie musieli być pełnoletni, zdrowi psychicznie oraz zachowywać abstynencję od alkoholu i innych środków odurzających),
- liczba mieszkańców gminy korzystających z konsultacji dla osób stosujących przemoc – 2019 r. – 3 osoby.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu wobec mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Nowogrodziec w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020.

Tabela 27. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	0	0	0

liczba mieszkańców powiatu korzystających z powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą w rodzinie, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodkach wsparcia	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą w rodzinie, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodkach interwencji kryzysowej	6	3	11
w tym liczba mieszkańców gminy	2	0	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	11	13	0
w tym liczba mieszkańców gminy	1	2	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	3	6	5
w tym liczba mieszkańców gminy	0	3	0
liczba mieszkańców powiatu korzystających z konsultacji dla osób stosujących przemoc	3	6	5
w tym liczba mieszkańców gminy	0	3	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w terapii dla osób stosujących przemoc, nieradzących sobie ze złością	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2019/2020 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu udzieliła wsparcia w różnych formach i objęła pomocą 155 dzieci i młodzieży z terenu gminy Nowogrodziec.

Główną przyczyną zgłaszania dzieci do Poradni były trudności w nauce, trudne zachowania dzieci/uczniów, obserwowane zaburzenia w rozwoju. W pierwszej kolejności Poradnia koncentrowała się na ustaleniu przyczyn sygnalizowanych przez rodziców trudności w funkcjonowaniu dzieci/młodzieży. Była im udzielana pomoc w formie diagnozy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. W oparciu o diagnozę wydano w roku szkolnym 2019/2020:

- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na rodzaj niepełnosprawności:

Tabela 28. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020

rodzaj niepełnosprawności	poziom edukacji	liczba dzieci/młodzieży	łączna liczba wydanych orzeczeń
słabosłyszący	szkoła podstawowa	2	2
słabowidzący	przedszkole	1	2
	szkoła ponadpodstawowa	1	
niepełnosprawność ruchowa w tym afazja	przedszkole	5	8
	szkoła podstawowa	3	
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	przedszkole	2	7
	szkoła podstawowa	5	
niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym	szkoła podstawowa	1	1
autyzm, w tym zespół Aspergera	przedszkole	3	7
	szkoła podstawowa	4	
niepełnosprawność sprzężona	szkoła podstawowa	3	3
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	szkoła podstawowa	2	2
niedostosowanie społeczne	szkoła ponadpodstawowa	1	1
nauczanie indywidualne	szkoła podstawowa	5	5
razem			**38**

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bolesławcu.

- opinie psychologiczno-pedagogiczne:

Tabela 29. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020

rodzaj opinii	poziom edukacji	liczba dzieci/młodzieży	łączna liczba wydanych opinii
wczesne wspomaganie rozwoju	do 3. roku życia	5	13
	przedszkole	8	
dostosowanie programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	przedszkole	0	19
	szkoła podstawowa	19	
objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu	przedszkole	11	11
objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce	szkoła podstawowa	36	38
	placówka	2	
specyficzne trudności w uczeniu się	szkoła podstawowa	4	5
	szkoła ponadpodstawowa	1	
razem			**86**

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bolesławcu.

- pomoc bezpośrednia udzielana dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom w formie:

Tabela 30. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020

rodzaj pomocy	poziom edukacji	liczba dzieci/młodzieży	łącznie
terapia logopedyczna dzieci, u których rozwój mowy jest zaburzony	szkoła podstawowa	1	1
socjoterapia	szkoła podstawowa	2	2
inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	szkoła podstawowa	1	1
terapia pedagogiczna, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	przedszkole	3	3
porady i konsultacje	przedszkole	3	6
	szkoła podstawowa	2	
	szkoła ponadpodstawowa	1	
terapia SI	szkoła podstawowa	1	1
spotkanie z rodzicami	do 3. roku życia	1	80
	przedszkole	11	

	szkoła podstawowa	65	
	szkoła ponadpodstawowa	3	
terapia EEG Biofeedback	szkoła podstawowa	3	3
wczesne wspomaganie rozwoju	do 3. roku życia	4	25
	przedszkole	21	
razem			**122**

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bolesławcu.

Wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym świadczy także **Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Bolesławcu**. Pomoc w formie terapii stacjonarnej i niestacjonarnej, pomoc psychologiczną i terapeutyczną mogą uzyskać osoby borykające się z problemem alkoholowym oraz osoby współuzależnione.

Poradnictwo prawne świadczy osobom potrzebującym **Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Bolesławcu.**

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 31. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu	75 731 63 79
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	75 731 63 79
3.	Komisariat Policji w Nowogrodźcu	47 873 35 00
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu	75 612 17 18
5.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR-ze w Bolesławcu	75 612 17 84
6.	Telefon Zaufania dla osób w kryzysie przy PCPR-ze w Bolesławcu	576 022 033
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu	75 722 07 93
8.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	76 724 41 12
9.	Diecezjalni Doradcy Życia Rodzinnego	691 846 094
10.	Niebieska Linia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	22 668 70 00

11.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
13.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
14.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
15.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
16.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
17.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
18.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
19.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
20.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Parafie rzymskokatolickie znajdujące się w gminie Nowogrodziec należą do diecezji legnickiej. W diecezji funkcjonują doradcy życia małżeńskiego i rodzinnego pracujący w parafialnych poradniach życia rodzinnego utworzonych z myślą o narzeczonych, małżonkach i rodzicach, a także matkach samotnie wychowujących dzieci i ludziach młodych.

Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapie uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami,** których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów.

Na terenie gminy Nowogrodziec w 2020 r. było 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku

dekanat	nazwa parafii	adres

nowogrodziecki	Parafia pw. św. Piotra i Pawła w Nowogrodźcu	ul. Kościelna 1, 59- 730 Nowogrodziec
nowogrodziecki	Parafia pw. św. Antoniego w Gierałtowie	Gierałtów 48, 59- 730 Nowogrodziec
nowogrodziecki	Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Gościszowie	Gościszów 150, 59-730 Nowogrodziec
węgliniecki	Parafia pw. św. Michała Archanioła i św. Anny w Wykrotach	ul. 22. lipca 25, Wykroty, 59-730 Nowogrodziec
nowogrodziecki	Parafia pw. Świętego Krzyża w Zebrzydowej	Zebrzydowa 63, 59-730 Nowogrodziec

Dane Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu i Diecezji Legnickiej.

Parafie w Nowogrodźcu, Gierałtowie, Gościszowie i Zebrzydowej wchodzą w skład dekanatu nowogrodzieckiego, natomiast parafia w Wykrotach należy do dekanatu węglinieckiego. Parafia pw. św. Piotra i Pawła w Nowogrodźcu prowadzi poradnię rodzinną. Do Poradni najczęściej zgłaszają się narzeczeni pragnący zawrzeć związek małżeński. Od początku istnienia poradnia nie otrzymała lub nie zauważyła żadnych sygnałów, aby w rodzinie była przemoc. W związku z tym nie były podejmowane żadne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Diecezjalny Referat Duszpasterstwa Rodzin Kurii Biskupiej Diecezji Legnickiej (ul. Jana Pawła II 1, 59-220 Legnica) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań tego referatu należą:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. dr Mariusz Habiniak (e-mail: rodzina@diecezja.legnica.pl, tel. 76 724 41 12), a diecezjalnych doradców życia rodzinnego Grzegorz i Katarzyna Żurkowie (tel. 691 846 094). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają też wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Kompleksową pomoc rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy funkcjonująca przy Wydziale Duszpasterstwa Rodzin w Legnicy Specjalistyczna Poradnia Rodzinna im. Jana Pawła II w Legnicy (ul. Jana Pawła II 1, wejście – ul. Kościuszki 4). Niesie pomoc każdemu, kto potrzebuje rozmowy, wsparcia i troskliwego podejścia oraz tym wszystkim, którzy chcą naprawić relację w związku, popracować nad relacjami w rodzinie, potrzebują pomocy w wychowaniu dzieci lub nie radzą sobie z samotnością. Pomaga także narzeczonym przygotować się do sakramentu małżeństwa, prowadząc trzy spotkania przed ślubem. Specjaliści (doradcy życia rodzinnego, psycholog, pedagog, psychoterapeuta, terapeuta ds. uzależnień, mediator sądowy, logopeda) profesjonalnie i anonimowo wysłuchują każdego. Prowadzone są również warsztaty i spotkania o różnej tematyce. Poradnia przyjmuje wszystkich, bez względu na wyznanie i światopogląd.

Celem działalności Duszpasterstwa Trzeźwości Diecezji Legnickiej jest podejmowanie, przy współpracy z duszpasterzami poszczególnych parafii, działań na rzecz: wychowania wiernych do trzeźwości, kształtowania nowych obyczajów, wyrobienia u wiernych odpowiedniej postawy wobec alkoholików, objęcia opieką duchową osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. Duszpasterstwo ma na uwadze kontakt ze stowarzyszeniami i ruchami w zakresie problematyki trzeźwościowej. Duszpasterstwo organizuje m.in. spotkania modlitewne, rekolekcje i pielgrzymki trzeźwościowe oraz szkolenia wolontariuszy. Działalność Duszpasterstwa podejmowana jest w dwóch wymiarach: profilaktycznym i opieki duchowej nad uzależnionymi i współuzależnionymi od alkoholu. W zakresie profilaktyki Duszpasterstwo służy pomocą w organizowaniu Mszy św. w intencji trzeźwości z tematycznym kazaniem, świadectwem trzeźwego alkoholika, specjalnymi

modlitwami, a po Mszy św. z okazją do indywidualnych porad dotyczących uzależnienia od alkoholu. Te Msze św. mają być też okazją do propagowania abstynencji okresowej czy też na całe życie jako istotny wkład w przezwyciężanie pijaństwa i alkoholizmu oraz wychowanie społeczeństwa do życia w trzeźwości, w organizowaniu w ramach rekolekcji szkolnych spotkań dla dzieci i młodzieży na temat uzależnienia od alkoholu (pogadanki, świadectwa, materiały z zakresu trzeźwości). W ramach opieki duchowej nad uzależnionymi i współuzależnionymi od alkoholu Duszpasterstwo organizuje rekolekcje i dni skupienia, wspiera od strony duchowej działalność klubów abstynenta, ośrodków lecznictwa odwykowego (szczególnie w Psychiatrycznym Szpitalu w Bolesławcu i Szpitalu Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze), stowarzyszeń działających w środowiskach trzeźwościowych i abstynenckich, w miarę możliwości roztacza też indywidualną opiekę duchową nad uzależnionymi i współuzależnionymi.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych świadczy również Caritas Diecezji Legnickiej, a w szczególności uruchomione przez Caritas teleporady z dziedziny psychiatrii czy Okno Życia w Ośrodku Edukacyjno-Opiekuńczym „Samarytanin".

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Nowogrodziec zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 56 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (43,8%), a także zaburzenia emocjonalne (15%) oraz stres i frustracja (13,8%). W dalszej kolejności wymieniano doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (11,3%), przeżycia traumatyczne (6,3%) oraz chorobę psychiczną i konflikty międzypokoleniowe (po 2,5%). Przyczyn stosowania przemocy nie potrafiło określić 5% respondentów.

Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

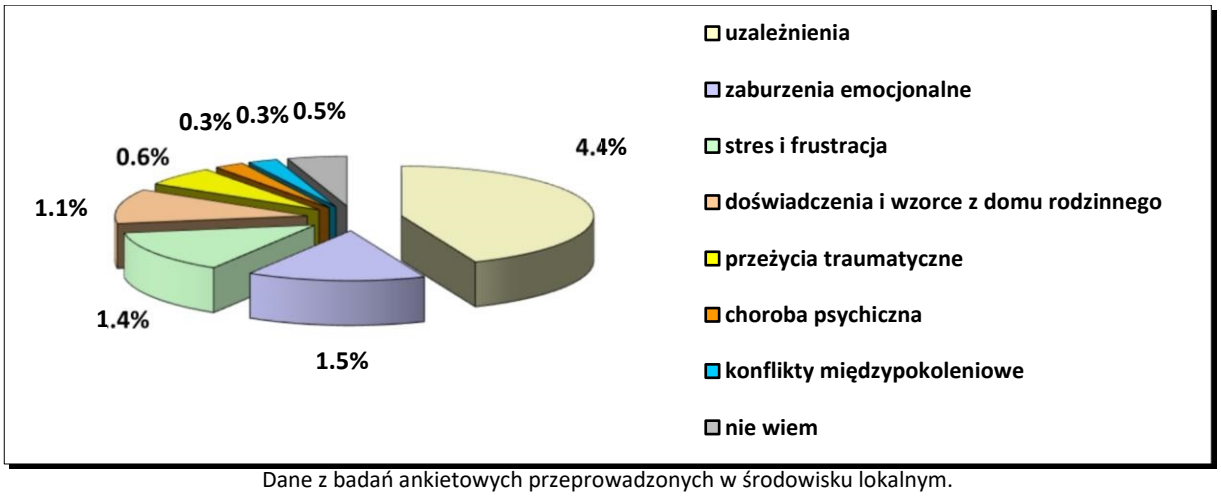

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (34,6%), a także brak umiejętności wychowawczych (19,2%), cechy charakteru (11,5%) i przyzwolenie ofiary (10,3%). Wymieniono również przyzwolenie otoczenia (9%), status społeczny i materialny (5,1%), a także poziom wykształcenia i izolację społeczną rodziny (po 3,8%). Problemy z odpowiedzią na to pytanie miało 2,6% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4.Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

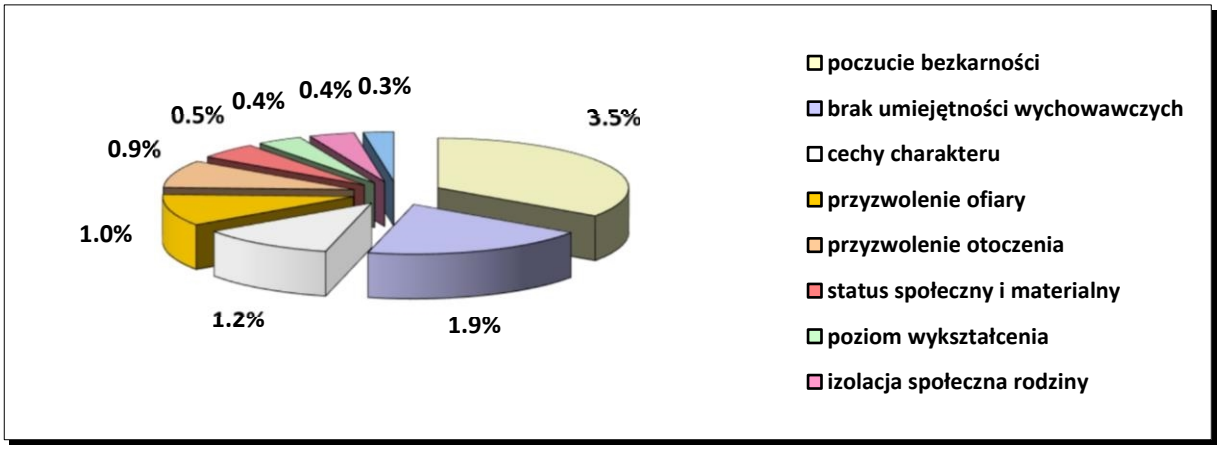

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

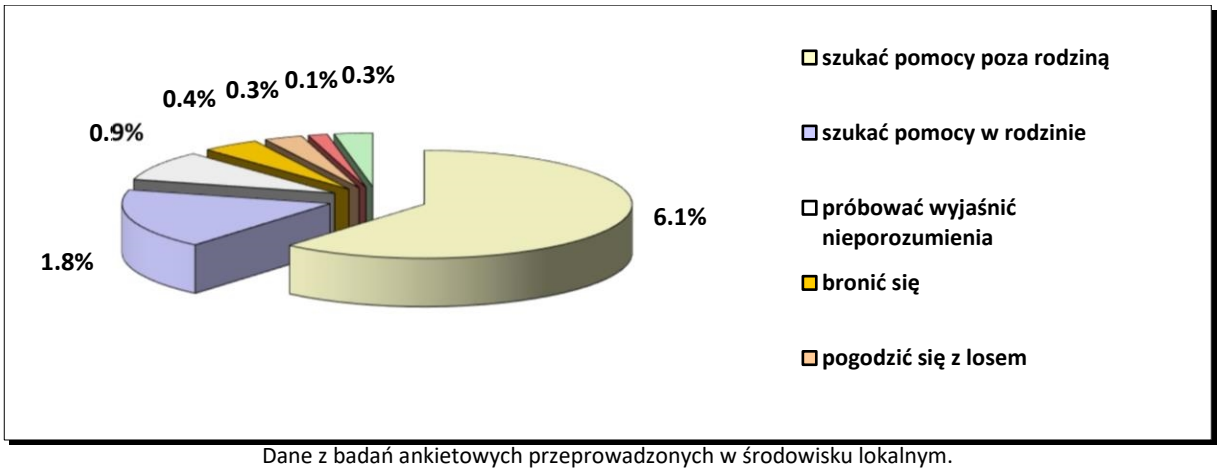

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (61,2%) oraz szukać pomocy w rodzinie (17,9%), według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia (9%), bronić się (4,5%) lub pogodzić się z losem (3%), a zdaniem 1,5% badanych próbować usprawiedliwiać sprawcę. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 3% respondentów.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 69,1% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

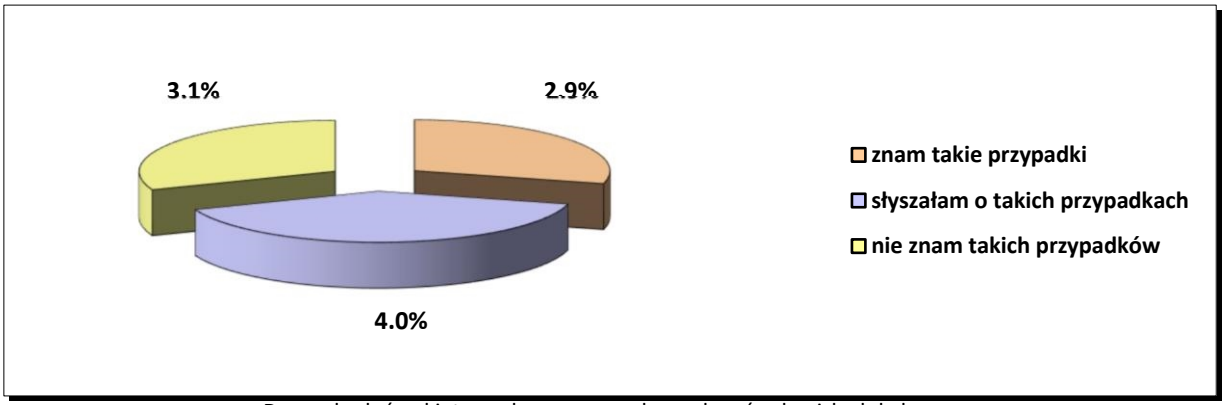

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy w rodzinie, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej, naruszanie godności osobistej, zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także ograniczanie prawa własności

i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny oraz naruszanie intymności i przemoc seksualną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

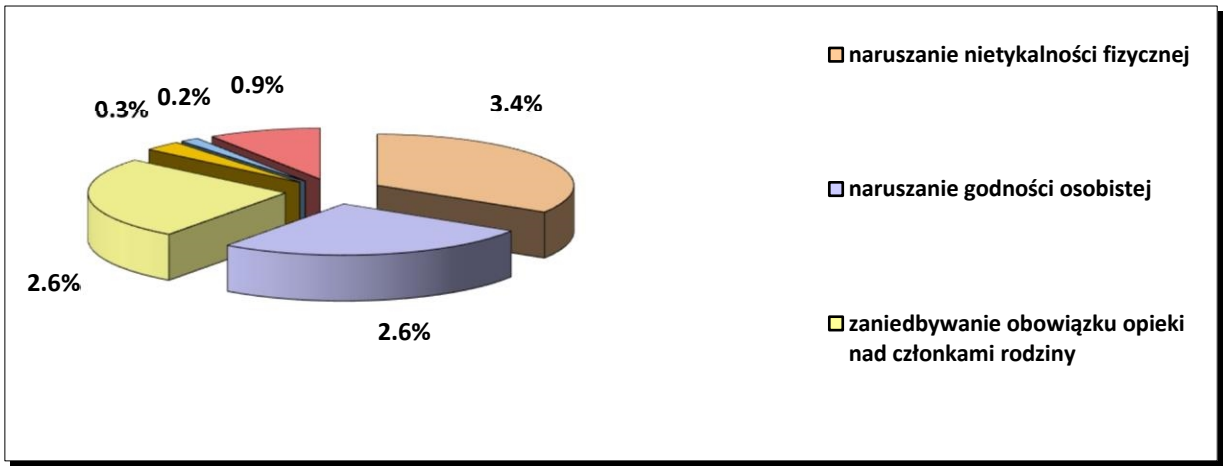

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

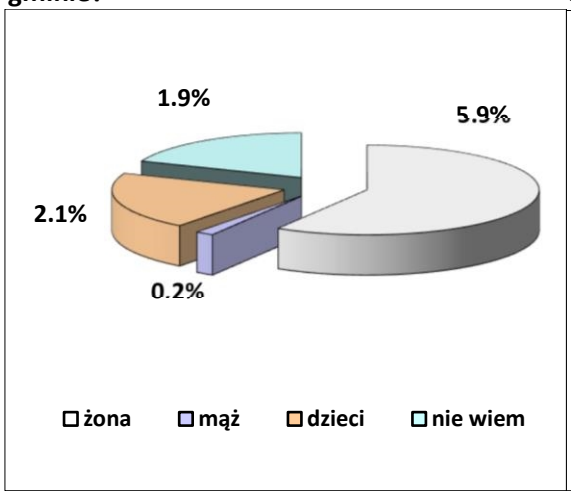

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

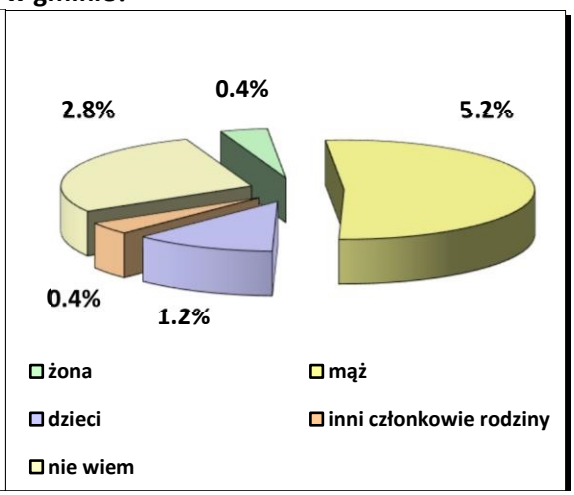

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Według 35,6% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Przeciwnego zdania było 25,5% badanych. Wysoki odsetek (39%) respondentów nie był w stanie tej oferty ocenić. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie 30,9% respondentów uznało te działania za raczej wystarczające lub wystarczające. Odmienną opinię wyraziło 27,3% badanych. Największy odsetek (41,8%) respondentów miał trudności z jednoznaczną oceną tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

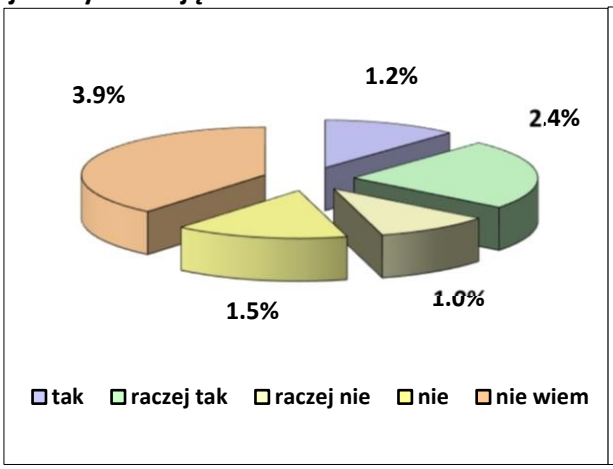

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

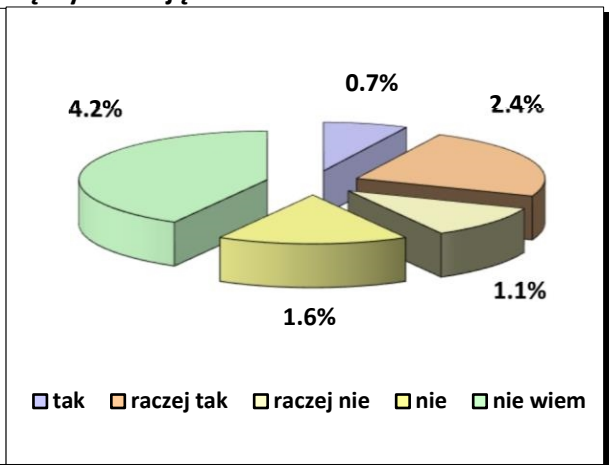

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako duży problem społeczny. Połowa ankietowanych stwierdziła, że przemoc w rodzinie raczej jest lub jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 20,4% badanych wyraziło zdanie przeciwne. Wysoki odsetek (29,6%) respondentów nie udzielił jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

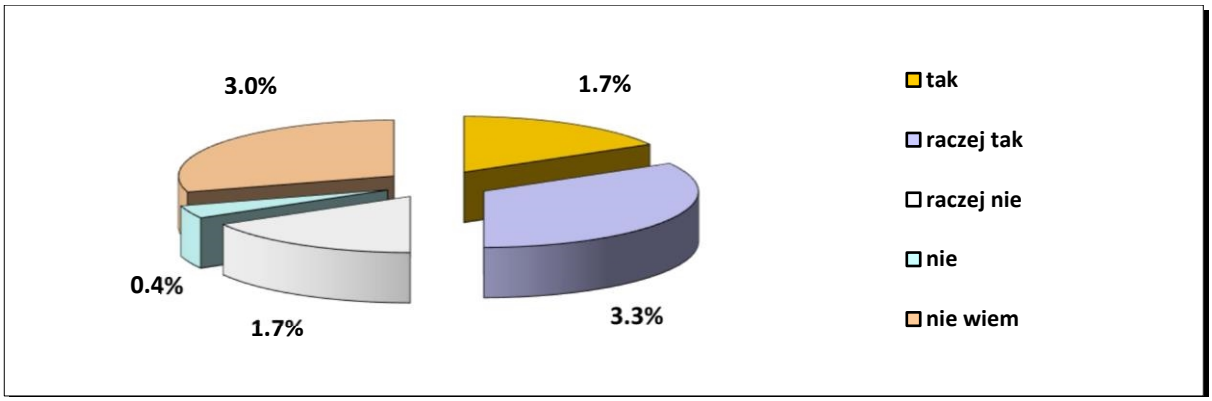

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania mieli trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

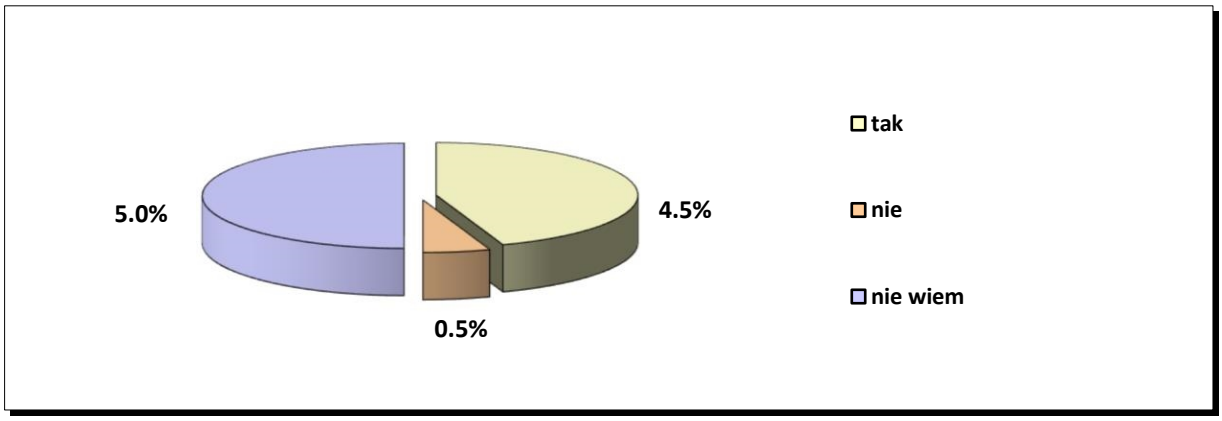

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (50%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem". Jednocześnie zdaniem 44,6% badanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie, a tylko 5,4% ankietowanych takiego ryzyka nie dostrzega.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Większość (50,9%) badanych pozytywnie oceniła te działania, bowiem według 32,7% ankietowanych są one dobre, a kolejne 18,2% respondentów przyznało, że są one dostateczne. Jednak ponad 18% ankietowanych stwierdziło, że są niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 30,9% pytanych. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

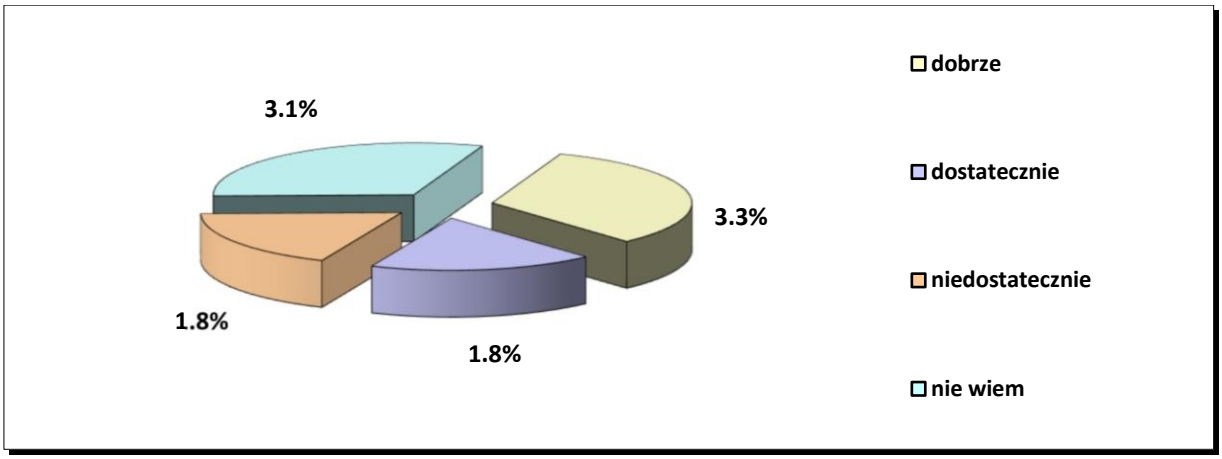

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych, policję, kuratorów i straż miejską, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, a także uruchomienie lokalnego telefonu zaufania, placówek wsparcia i mieszkań chronionych, jak również zwiększenie środków finansowych przeznaczanych na pomoc ofiarom przemocy. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych, prowadzenia procesu pedagogizacji rodziców, zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy (kolportaż ulotek, broszur, plakatów, filmy profilaktyczne na stronie www MGOPS-u) oraz organizowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Dostrzeżono także potrzebę zatrudnienia większej liczby asystentów rodziny, zaostrzenia kar dla sprawców i izolowania osób stosujących przemoc, wspierania organizacji działających na rzecz ofiar oraz szybkiego reagowania na przejawy agresji i przemocy, jak również kontynuowania dotychczas wypracowanych skutecznych działań.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankietę wypełnioną w jednej z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2019/2020 ogółem 1 203 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 175 nauczycieli. Uczniowie wszystkich szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, pięciu szkół z pomocy logopedy, czterech z doradcy zawodowego, a jedna placówka oferowała wsparcie psychologa i opiekę pielęgniarską. Wszystkie placówki zapewniały dostęp do Internetu i sal gimnastycznych, a boiskami sportowymi dysponowało 5 szkół. W żadnej z ankietowanych placówek nie utworzono klas lub grup integracyjnych. Wszystkie szkoły prowadziły dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 68 dzieci. Wszystkie szkoły zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a dodatkowo trzy z nich organizowały nauczanie indywidualne.

Zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe

Placówki oświatowe w gminie mają w swojej ofercie zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe. W ankietach wymieniano: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, rewalidacyjne, a także zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne i rozwijające umiejętności uczenia się oraz gimnastykę korekcyjną. Wśród zajęć dodatkowych znalazły się rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, sportowe (SKS), plastyczne, wokalne (chór), taneczne i teatralne. W szerokiej gamie propozycji znalazły się też zajęcia zespołu śpiewaczego Młodzi Gościszowianie.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 33. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono

palenie papierosów	2	3	4
sięganie po alkohol	2	3	4
sięganie po narkotyki	1	1	5
niszczenie mienia szkolnego	3	8	3
kradzieże na terenie szkoły	0	0	6
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	7	4
udział w grupach negatywnych	2	5	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	6	45	0
autoagresja	1	1	5
ucieczki z domu	0	0	6
przestępczość ujawniona	0	0	6
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	8	4

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 34. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	36
zaniedbanie dziecka	13
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6
przemoc w rodzinie	4
wykorzystywanie seksualne dzieci	1
przestępczość	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej stwierdzanych wśród uczniów zachowań negatywnych w otoczeniu szkolnym należały: przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, niszczenie mienia szkolnego, przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, dyskryminacja w grupie rówieśniczej, udział w grupach negatywnych, jak również nieliczne przypadki autoagresji oraz sięgania po papierosy, alkohol i narkotyki.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie byli w stanie stwierdzić, czy nastąpił wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś dwóch ankietowanych taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegło. Ich zdaniem dotyczy to w szczególności wzrostu agresji słownej oraz autoagresji, przypadków niszczenia mienia, cyberprzemocy, spadku wśród uczniów umiejętności radzenia sobie z emocjami i innymi umiejętnościami społecznymi, braku odpowiednich relacji w środowisku

domowym, jak również zaniedbania we właściwym nadzorze rodziców nad dziećmi. Jednocześnie jeden z badanych zauważył spadek liczby uczniów sięgających po używki.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzali przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbania dziecka, uzależnień, przemocy w rodzinie, a także 1 przypadek przestępczości oraz, co budzi szczególny niepokój, 1 przypadek wykorzystywania seksualnego dziecka. Należy zaznaczyć, iż stwierdzone odpowiedzi pojawiły się w ankietach ze wszystkich placówek oświatowych.

Przedstawiciel jednej z ankietowanych placówek nie dostrzegł wzrostu liczby przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów na przestrzeni trzech ostatnich lat. Trzy odpowiedzi wyrażały w tym względzie niezdecydowanie, natomiast przedstawiciele dwóch placówek byli zdania, że w ostatnich trzech latach obserwują eskalację niekorzystnych zjawisk w rodzinach uczniów, zwłaszcza jeśli chodzi o niewydolność wychowawczą rodziców oraz problemy ze sprawowaniem właściwej opieki przez opiekunów prawnych. Według jednego z ankietowanych forma, jaką jest zdalne nauczanie, utrudnia faktyczne rozpoznanie sytuacji oraz obserwację pogarszania się stanu psychicznego uczniów.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania. W przypadku jednej z placówek ankietowany zauważył, że warto byłoby przeprowadzić dla części rodziców zajęcia warsztatowe podnoszące kompetencje z zakresu umiejętności wychowawczych.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli placówek zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Policję, Straż Miejską, Straż Pożarną oraz Gminne Centrum Kultury i Sportu.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej, zwalnianiu ze składek na ubezpieczenie i na Radę Rodziców, dofinansowaniu wyjazdów szkolnych, opiniowaniu wniosków i wydawaniu stosownych zaświadczeń, a także udostępnianiu sprzętu

komputerowego, głośników, mikrofonów, tabletów do nauki zdalnej. Placówki zapewniają zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, wsparcie psychologiczne, udzielają także informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy materialnej. Szkoły biorą też udział w akcjach charytatywnych (zbiórki odzieży i żywności, akcja Caritas „Tak. Pomagam" – paczki żywnościowe dla potrzebujących).

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, organizowany jest kontakt z asystentem rodziny, prowadzona jest współpraca z kuratorami i Sądem. Dzieci mogą również korzystać z konsultacji z wychowawcami, z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, a także uczestniczą w programach profilaktyczno-edukacyjnych, warsztatach i zajęciach emocjonalno-społecznych, socjoterapeutycznych. Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci porad, konsultacji i pedagogizacji na zebraniach.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zwiększenia nakładów finansowych na zajęcia związane z pomocą pedagogiczno-psychologiczną, psychiatryczną i terapeutyczną, jak również zwiększenia liczby zajęć wyrównujących szanse i uzupełniających zaległości. Polepszenie efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też wsparcia finansowego dla szkoły na realizację warsztatów dla rodziców, aby stworzyć im możliwości rozwijania kompetencji wychowawczych. Według kilku ankietowanych niezbędne jest zwiększenie liczby godzin pracy pedagoga szkolnego i zatrudnienie w szkole psychologa.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 96 uczniów najstarszych klas szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 63% stanowiły kobiety, 36% mężczyźni, natomiast 1% ankietowanych nie zdeklarował swojej przynależności płciowej. Uczniowie w wieku 11-12 lat stanowili 15% uczestników badania, 61% respondentów stanowili uczniowie w wieku 13-14 lat, a uczniowie w wieku 15 lat stanowili 23% tej próby, zaś 1% ankietowanych nie określił swojego wieku. Reprezentantami ogółu badanych była młodzież ze szkoły podstawowej.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	87	90,6%
uderzanie	81	84,4%
kopanie	80	83,3%
duszenie	84	87,5%
szarpanie	73	76,0%
przypalanie ciała	82	85,4%
policzkowanie	68	70,8%
szantaż	66	68,8%
ośmieszanie	60	62,5%
grożenie	73	76,0%
nadmierna krytyka	49	51,0%
szkalowanie w Internecie	58	60,4%
nękanie sms-ami	58	60,4%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: popychanie (90,6%) oraz duszenie (87,5%) i przypalanie ciała (85,4%), a także uderzanie (84,4%), kopanie (83,3%) oraz szarpanie i grożenie (po 76%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (53,1%) uczniów odpowiedziała na to pytanie przecząco. Jednak niepokój może budzić fakt, że 46,9% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 17 osób spośród uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?

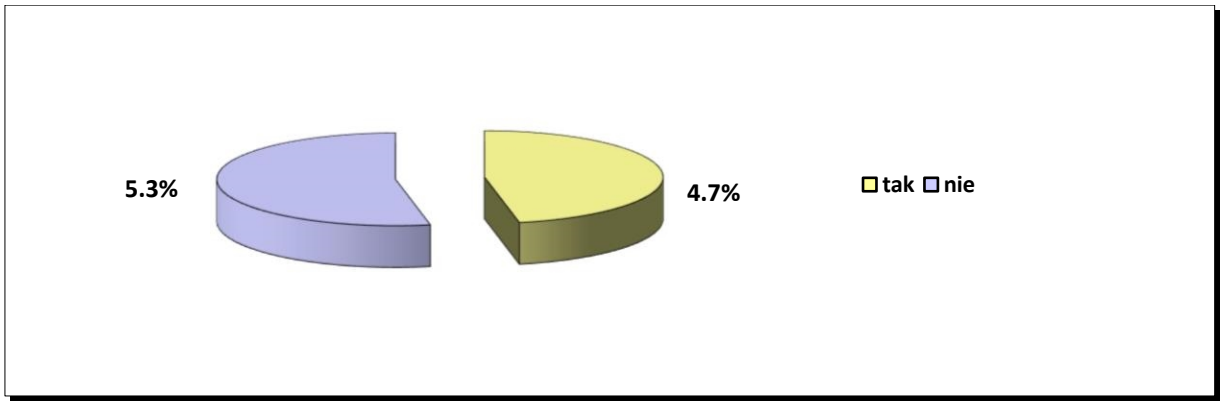

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?

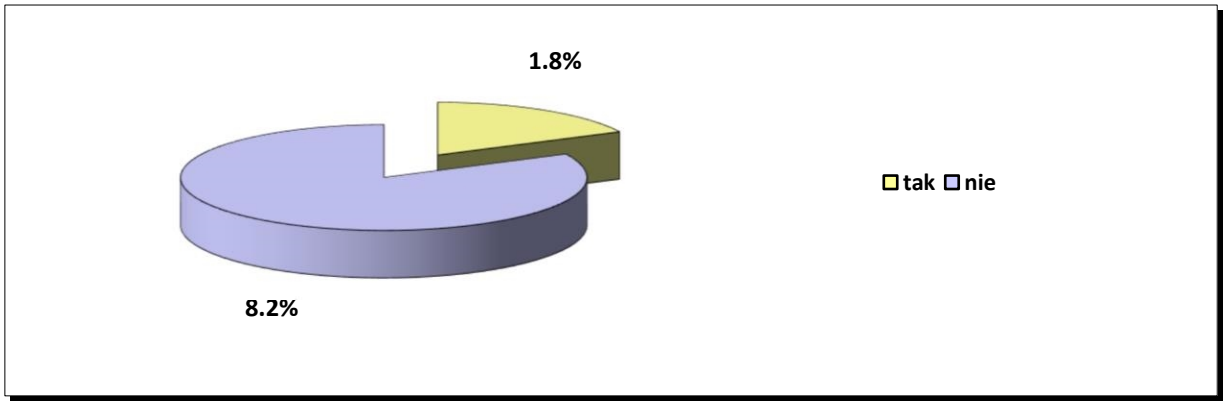

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Zdecydowana większość (72,9%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 27,1% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?", zdecydowana większość (92,7%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 7,3% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzą o przemocy podzieliliby się z rodzicem, nauczycielem, policjantem lub pracownikiem pomocy społecznej. W dalszej kolejności wymieniono rodzeństwo, koleżanki i kolegów, innych krewnych oraz sąsiadów. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

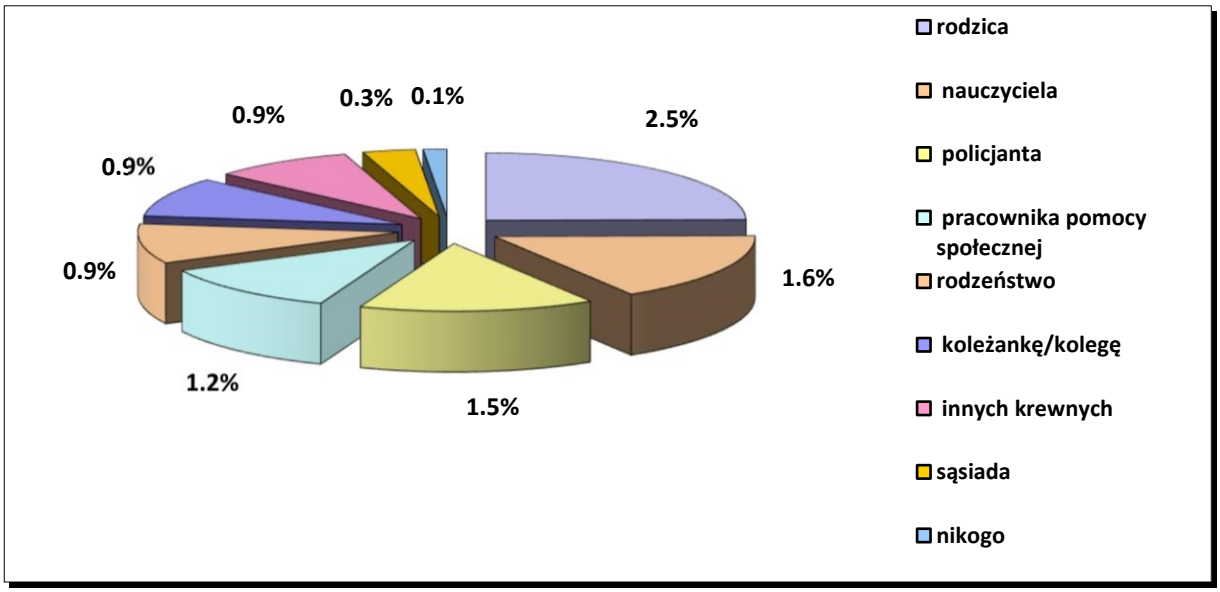

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, zdecydowana większość (80,9%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 19,1% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Większość (61,5%) ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 38,5% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (57,3%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Ponad 30% uczniów wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 12,5% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji także w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy ośrodka pomocy społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki**.

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	**słabe strony**
• wsparcie 2 asystentów rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	• brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak możliwości izolacji ofiary przemocy od sprawcy • brak mieszkania chronionego dla ofiar przemocy • ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy
szanse	**zagrożenia**

• zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie • utworzenie mieszkań dla ofiar przemocy	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru ***rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie*** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie 2 asystentów rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, a także inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: rosnąca skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	**słabe strony**
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia (choć ograniczone są możliwości z uwagi na brak obiektów sportowych)	• brak miejsc na spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

• zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym	
szanse	**zagrożenia**
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • zapewnienie dzieciom i młodzieży spotkań	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru ***zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne*** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia (choć ograniczone są możliwości z uwagi na brak obiektów sportowych), zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów, a także prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron i szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – m.in. zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki, wzrastające zagrożenie przestępczością, w tym wśród nieletnich oraz brak miejsc na spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	**słabe strony**
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • większa liczba pracowników pomocy społecznej • podnoszenie kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie, przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego	• niepodejmowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej – brak pracowników socjalnych
szanse	**zagrożenia**
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia jej mieszkańców • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • zwiększająca się liczba osób chętnych nieść pomoc drugiemu człowiekowi	• niezmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • stale rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • bardzo niskie wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej i spowodowane tym braki kadrowe

Analiza uwarunkowań dla obszaru ***kapitał społeczny i ludzki*** wskazuje mocne strony, którymi są odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, a także większa liczba pracowników pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenie kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie, przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niezmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, stale rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej czy bardzo niskie wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej i spowodowane tym braki kadrowe to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Nowogrodziec na lata 2018-2020. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia w jego realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- od marca 2020 r. ograniczony był kontakt z rodzinami z powodu Covid-19, spotkania grup roboczych ZI zostały ograniczone,
- koordynacja działań wszystkich podmiotów GR i ZI,
- brak współpracy ze strony wszystkich podmiotów,
- brak własnego ośrodka wsparcia.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych członków GR i ZI,
- udział w szkoleniach, superwizjach, konferencjach,
- zwiększenie poczucia świadomości o odpowiedzialności społeczności lokalnej,
- wsparcie psychologiczne,
- udzielanie wsparcia poprzez pomoc socjalną i prawną.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- brak psychologa zatrudnionego na stałe,
- zamknięty w 2020 r. punkt konsultacyjny,
- brak terapeutów na terenie gminy,
- brak całodobowego ośrodka wsparcia.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania

- dalsze szkolenie kadr zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- stała pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy,
- wzmocnienie współpracy poszczególnych jednostek zajmujących się przemocą,
- kampanie informacyjne na temat przemocy, ich symptomów i skutków,
- kontynuacja udzielania darmowej pomocy psychologicznej i prawnej,
- zabezpieczenie w zasobach gminy mieszkania socjalnego dla osób doznających przemocy,
- działania profilaktyczne i edukacyjne od najmłodszych lat.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że programu nie wdrożono; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programu; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń programu; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia programu, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4**.

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że:

- W gminie brak jest specjalistów, terapeutów, psychologów, którzy pomagaliby osobom pokrzywdzonym. Pomocy takiej osoby pokrzywdzone muszą szukać poza gminą, co powoduje, że większość osób rezygnuje;
- W pełni wdrożono założenia programowe. Ocena wynika z faktu, że realizacja programu przyczyniła się do zwiększenia świadomości mieszkańców gminy Nowogrodziec na temat szkód powstałych w wyniku doznawania przemocy;
- Ocena wynika z utrudnień spowodowanych Covid-19.

Działania ocenione najwyżej:

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego – w szczególności pracowników socjalnych,
- współpraca jednostek pomocowych.

Działania ocenione najniżej:

- pomoc psychologiczna w gminie,
- niewystarczające wsparcie ze strony Ośrodków Zdrowia, odmowa wyjazdów interwencyjnych pracowników POZ-u.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowogrodziec na lata 2021-2025. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowogrodziec na lata 2021-2025, jest następujący:

Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie gminy poprzez podejmowanie działań profilaktycznych oraz stworzenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Osiągniecie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Wspieranie rodzin doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą.				
Działania	**Termin realizacji**	**Realizatorzy i partnerzy**	**Wskaźniki**	**Zakładane rezultaty**
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	MGOPS, NGO-s, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i psychologicznego rodzin doświadczających przemocy
Specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	MGOPS, PK, GKRPA, ZI, PCPR, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2021-2025	MGOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - zmniejszenie liczby rodzin, w których wielokrotnie interweniowano z powodu przemocy domowej
Poszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI, PK, PCPR, NGO-s, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	- zapobieganie eskalacji przemocy w rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego

			- liczba i rodzaj porad	i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	MGOPS, PCPR, NGO-s	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	GKRPA, ZI, PK, placówki oświatowe, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad - liczba podjętych interwencji	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - zmiana zachowań sprawców przemocy
Izolowanie, pomoc psychologiczna i terapeutyczna, kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI, Policja	- liczba sprawców przemocy, z którymi przeprowadzano rozmowy, - liczba sprawców przemocy, którym udzielono pomocy psychologicznej i terapeutycznej - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	MGOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGO-s, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.				
Działania	**Termin realizacji**	**Realizatorzy i partnerzy**	**Wskaźniki**	**Zakładane rezultaty**
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, Policja, NGO-s, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom doświadczającym przemocy
Zwiększanie motywacji do zmian w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego mieszkańców gminy, a w szczególności członków rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, PCPR, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- wzrost świadomości i kompetencji społecznych mieszkańców - niwelowanie niekorzystnych zjawisk z życia społecznego i rodzinnego - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

Prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie oraz realizacja programów profilaktycznych.	2021-2025	GKRPA, ZI, MGOPS, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGO-s	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotykającym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UM, RM, MGOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGO-s	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGO-s, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez	2021-2025	UM, RM, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej

sport i uczestnictwo w kulturze.				- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
Działania	**Termin realizacji**	**Realizatorzy i partnerzy**	**Wskaźniki**	**Zakładane rezultaty**
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2021-2025	MGOPS, GKRPA, ZI PCPR, DOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - zwiększenie skuteczności podejmowanych działań pomocowych - poszerzenie zakresu i form wsparcia adresowanego do rodzin doświadczających przemocy domowej i zagrożonych przemocą - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem

Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UM, GKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, Policja, SR inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli na temat przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.	2021-2025	UM, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, PPP	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników	- podwyższenie wiedzy nauczycieli w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim - wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa osób i rodzin

				doświadczających przemocy
Wspieranie organizacji pozarządowych w podejmowanych działaniach o charakterze profilaktycznym oraz mającym na celu zapobieganie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	2021-2025	UM, GKRPA, MGOPS, ZI placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- podniesienie skuteczności ochrony ofiar przemocy - zapobieganie eskalacji przemocy w danej rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Monitorowanie i kontrolowanie problemów agresji i przemocy występujących w gminie.	2021-2025	UM, ZI, MGOPS, placówki oświatowe, Policja, Sąd Rejonowy, PCPR, PPP, placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj przestępstw popełnionych na terenie gminy - liczba i rodzaj wykroczeń na terenie gminy - liczba Niebieskich Kart - liczba osób objętych dozorem i nadzorem kuratorskim	- zmniejszenie liczby osób i rodzin doświadczających przemocy - wzmacnianie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.				
Działania	**Termin realizacji**	**Realizatorzy i partnerzy**	**Wskaźniki**	**Zakładane rezultaty**

Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UM, GKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2021-2025	UM, RM, MGOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk	2021-2025	UM, RM, GKRPA, ZI, MGOPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo

mających wpływ na komfort i jakość ich życia.				wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych
Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	2021-2025	UM, RM, GKRPA, ZI, MGOPS, Policja, PR, SR	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa komfortu i warunków życia mieszkańców gminy

Legenda

UM – Urząd Miejski
RM – Rada Miejska
MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PK – Punkt Konsultacyjny
ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
SR – Sąd Rejonowy
PR – Prokuratura Rejonowa
DOPS – Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowogrodźcu. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu, Powiatowy Urząd Pracy w Bolesławcu, Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowogrodźcu – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miejskiej na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Nowogrodziec na lata 2021-2025 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy ... 3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty" za rok 2020 ... 4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020 ... 8
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020 ... 8
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie ... 10
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020 ... 10
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie ... 11
Tabela 8. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020 ... 11
Tabela 9. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020 ... 12
Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie ... 12
Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowogrodziec w latach 2018-2020 ... 15
Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w gminie przez w latach 2018-2020 ... 15
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u w latach 2018-2020 ... 16
Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020 ... 17
Tabela 15. Wsparcie uczniów i dzieci w Szkole Podstawowej im. Jana Pawia II w Gościszowie w roku szkolnym 2019/2020 ... 18
Tabela 16. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej im. Górników Surowców Mineralnych w Czernej w roku szkolnym 2019/2020 ... 19
Tabela 17. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej w Wykrotach w roku szkolnym 2019/2020 ... 19
Tabela 18. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej w Gierałtowie w roku szkolnym 2019/2020 ... 20
Tabela 19. Wsparcie uczniów w Szkole Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Nowej Wsi w roku szkolnym 2019/2020 ... 21
Tabela 20. Wsparcie dzieci w Przedszkolu Publicznym w Nowogrodźcu w roku szkolnym 2019/2020 ... 21
Tabela 21. Wsparcie Gminnego Szkolnego Związku Sportowego w Nowogrodźcu w 2020 roku ... 22
Tabela 22. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy ... 23
Tabela 23. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020 ... 23
Tabela 24. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020 ... 25
Tabela 25. Dozory prowadzone w gminie w latach 2018-2020 ... 26
Tabela 26. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020 ... 27
Tabela 27. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020 ... 28
Tabela 28. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020 ... 30
Tabela 29. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020 ... 30
Tabela 30. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w latach 2018-2020 ... 31
Tabela 31. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady ... 32
Tabela 32. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku ... 33
Tabela 33. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ... 43
Tabela 34. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy ... 44
Tabela 35. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych ... 47

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci ... 7
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku ... 7
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie? ... 36
Wykres 4.Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie? ... 37
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie? ... 37
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał? ... 38
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie? ... 39

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie? 39
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie? 39
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca? 40
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające? 40
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy? 40
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy? 41
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie? 41
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników? 47
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie? 48
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie? 49